

เรื่อง “ปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่นแก้ด้วยกฎหมายได้หรือไม่”

วิทยาการโดย นายแพทย์บุญฤทธิ์ สุจริตน์
รองผู้อำนวยการสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์
นายสมชาย ตู่แก้ว
ผู้อำนวยการศูนย์กฎหมายสาธารณสุข
ผู้ดำเนินการเสวนา ดร. วีระวรรณ ถิ่นยืนยง
รศ.นักวิชาการสาธารณสุขทรงคุณวุฒิ (ด้านสุขาภิบาล)

ในระดับโลกปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่นได้ถูกระบุใน SDGs (เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน) ส่วนในประเทศไทยปรากฏอยู่ในคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ให้ประสานการทำงานระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในสังคม เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่น รวมถึงข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เสนอให้มีการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต โดยที่กำหนดตัวชี้วัดในเรื่องของ สัดส่วนคุณแม่วัยใสที่ท้องไม่พร้อมลดลง ในส่วนของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดอัตราคลอดในวัยรุ่นเป็นตัวชี้วัดหลักของกลุ่มงานวัยรุ่น

พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ มีที่มาจากการตั้งครุฑในวัยรุ่นของประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และเศรษฐกิจในภาพรวม และปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่นของประเทศไทยมีความซับซ้อนและไม่อาจแก้ไขได้ด้วยอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ดังนั้น สมควรสร้างกลไกในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานของภาครัฐ หน่วยงานของเอกชน และประชาสังคม เพื่อบูรณาการให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นเป็นรูปธรรม มีความเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งในพ.ร.บ.ฉบับนี้มีผู้รักษาการตามกฎหมาย ๕ กระทรวง ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงแรงงาน โดยมีกรมอนามัยเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้

แนวทางการแก้ไขปัญหาวัยรุ่นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาวัยรุ่นของประเทศไทยที่ดำเนินการแล้วได้ผลจริงมี ๒ ประเด็น คือ

๑) เชลลการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

๒) วัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ต้องรู้จักป้องกันการตั้งครุฑ (เลือกใช่วิธีการคุมกำเนิดที่เหมาะสม)

เจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.ฉบับนี้ คือ สร้างกลไกการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบูรณาการให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่นเป็นรูปธรรม มีความเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปัจจัยความสำเร็จของ พ.ร.บ.ฉบับนี้ ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมของภาคีเครือข่าย และแตกต่างจากการออกกฎหมายแบบเดิมคือ ตามปกติกฎหมายต้องเสนอเข้าคณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรียอมรับในหลักการจึงเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจพิจารณาให้ผ่านหรือไม่ผ่าน ส่วนพ.ร.บ.ฉบับนี้ ไม่ได้เสนอโดยกรมอนามัย แต่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ช่องทางการพิจารณาสั้นกว่ากฎหมายที่เสนอโดยหน่วยงานภาครัฐ

พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ มีผลบังคับใช้หลังจากนี้ ๑๒๐ วัน และเนื้อหาโดยสรุปมี ๓ หมวด ๒๕ มาตรา ดังนี้

บทนิยาม (มาตรา ๓)

การรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔)

หมวด ๑ การป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภในวัยรุน (มาตรา ๕-๑๐)

หมวด ๒ คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภในวัยรุน (มาตรา ๑๑-๒๒)

หมวด ๓ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๒๓)

บทเฉพาะกาล (มาตรา ๒๔)

ในมุมมองของนักกฎหมาย พ.ร.บ.ฉบับนี้สามารถส่งผลทางกฎหมายได้โดยใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่สามารถออกกฎกระทรวง ข้อกำหนด ข้อบัญญัติ คำสั่ง ประกาศ ฯลฯ ภายใต้ขอบเขตของ พ.ร.บ.ฉบับนี้ แต่มีข้อพึงระวัง คือการออกกฎกระทรวง ข้อกำหนด ข้อบัญญัติ คำสั่ง ประกาศ ฯลฯ ต้องออกภายในระยะเวลา ๑๒๐ วัน หลังจากที พ.ร.บ.ฉบับนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การออกกฎหมาย มี ๒ ส่วนหลัก คือ กระบวนการสร้างกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย สิ่งที่เรากำลังทำความเข้าใจคือ เมื่อออกกฎหมายมาแล้ว จะใช้กฎหมายดำเนินการแก้ไขปัญหในสังคมได้อย่างไร กฎหมายที่ออกมาต้องมีความชัดเจน สมบูรณ์ มีการเผยแพร่ให้กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชน ทราบถึงสิทธิหน้าที่ตามกฎหมาย และมีการทบทวนกฎหมายตามระยะเวลาที่กำหนด

กฎหมายไม่ได้ตอบความสำเร็จของสังคม กฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือรัฐที่ใช้ในการทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข หรือเครื่องมือในการรักษาความยุติธรรม เพราะสิ่งที่สำคัญเหนือกฎหมาย คือการรักษาความสงบสุขของสังคม และกฎหมายฉบับเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาได้ แต่การปฏิบัติตามกฎหมายสามารถช่วยแก้ปัญหาได้

กรมอนามัย ในฐานะผู้ผลักดันและขับเคลื่อน พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภในวัยรุน พ.ศ. ๒๕๕๙ ควรช่วยกันในการให้ความรู้กับประชาชนทั้งในส่วนองวัยรุน และในกลุ่มผู้ปกครอง เพื่อให้ พ.ร.บ.ฉบับนี้แก้ไขปัญหการตั้งครรภในวัยรุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะวัยรุนคืออนาคตของชาติ

สามารถดาวน์โหลด พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภในวัยรุน พ.ศ. ๒๕๕๙

ได้ที่ เว็บไซต์สำนักอนามัยการเจริญพันธ์ กรมอนามัย

<http://rh.anamai.moph.go.th/main.php?filename=index>

สรุปโดย นางสาวนิตยา โฆษา นักวิชาการสาธารณสุข

นางสาวธัญญารักษ์ พิบูลย์พล นักประชาสัมพันธ์

ที่มา :

เวทีสัมมนาวิชาการกรมอนามัย ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เรื่อง “ปัญหการตั้งครรภในวัยรุนแก้ด้วยกฎหมายได้หรือไม่” วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมกำธร สุวรรณกิจ กรมอนามัย